

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor., pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrî de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscrise nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbra de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrante nu se
primesc.

DI Weigand

și propaganda bulgară.

Discuțiile în jurul asasinării profesorului Mihăileanu și a propagandei bulgare, ne impune a vorbi și de atitudinea învățatului german Dr. Weigand în chestiunea macedoneană.

Se știe, că profesorul din Lipsca, care pe bani românești conduce un Seminar de filologie română, nu se mulțumește numai cu cercetările sale filologice, ci din când în când se dedă și la reflexii politice, care în diferite rânduri au fost superătoare pentru noi.

În urma călătoriilor sale prin Tesalia, Epir și Macedonia a publicat frumoase cercetări asupra limbii și literaturii populare a Macedo-Românilor. A mai publicat însă și așa zisele d-sale „convingeri științifice”, care culminează în afirmarea, că poporul macedo-român n'are nici un viitor, ci merge pe calea perirei sigure.

După această afirmare dl Weigand a făcut un pas mai mult și într-o conferință ținută în fața unui mare public, în Karl-Theater din Lipsca, a dezvoltat teoria, că singurul popor cu viitor în Macedonia sunt Bulgarii, care sunt îndrituiți a-și apăsă acolo interesele naționale. Această conferință, care la 1898 a apărut și în broșură sub titlul „Aspirațiunile naționale ale popoarelor balcanice” nu mai era opera unui bărbat de știință, ci a unui politician interesat.

Ziarele din București, surprinse de teoriile filo-românului (!) Weigand, au relevat numai decât pericolul lor. „Drapelul” mai ales a pornit o campanie formală împotriva învățatului din Lipsca. Profesorul din Craiova, dl N. Paulianu, care ascultase câteva timp prelegerile lui Weigand, a publicat în „Drapelul” din 19 Februarie 1900 o senzațională scrisoare, în care între altele spunea următoarele:

„Față de guvernul bulgar și de presa din Bulgaria dl Weigand areta o deosebită simpatie. Guvernul bulgar — imi spunea — regulat imi trimite subvenția cuvenită, ba încă toate publicațiunile atât cele mai de seamă, cât și cele de mână a doua...”

„În general dl Weigand arată o mai mare simpatie față de Bulgarii decât de Români, încât cu drept cuvânt pot afirma fără să greșesc, că din tonul vorbelor d-sale se pare mai mult că Seminarul din Leipzig e înțreținut ca să facă cunoscut mai bine limbile slave și în special limba bulgară...”

În această scrisoare se exprimă întâiși-dată bănuiala, că dl Weigand

e angajat în propaganda Bulgarilor în Macedonia. Învățatul profesor a trimis, ce-l drept, o desmințire cam în doi peri, în care se apăra împotriva acestei banueli cu frasele: că sunt „convingerile d-sale științifice”. Dar în curând i-s'a adus dlui Weigand cea mai strașnică acuză, dintr-o parte absolut competentă, acuză pe care n'a mai putut-o desminți, acuză și lecție totodată, asupra căreia revenim acum, fiind de actualitate.

Marele ziar german „Hamburger Nachrichten”, organul principelui Bismarck, pe atunci încă în viață, din incidentul apariției numitei broșuri a lui Weigand scria următoarele:

„În timpul din urmă dl profesor Dr. Weigand, lingvist și a ridicat vocea în favorul preponderanței Bulgarilor în Macedonia și Tracia. El zice că „în știința chestiunea, dacă Macedonia și Tracia vor fi sârbe sau bulgare, este deja de mult rezolvată”.

„Uita însă dl profesor când face asemenea afirmațiuni, că în felul acesta știința a rezolvat multe, care ulterior s'au dovedit de erori. Și apoi învățatul adese ori se confundă pe sine cu știința însăși și sunt foarte multe exemple care arată, unde poate ajunge omul prin cercetări unilaterale. ... Dacă în Macedonia se vorbește mai mult bulgărește sau mai mult sârbește nu hotărăște încă nimic...”

„Dl Weigand afirmă, că e „absolut indiferent ce părere au istoricii, ajunge ca Macedonia să fie declarată bulgară din partea călătorilor și a linguiștilor, căci numai împregiurarea aceea decide, cum este Macedonia și nu, cum a fost...”

Această afirmație tare m'roasă a propagandă bulgară...

Nu ni se pare tocmai potrivit, ca de pe catedra unei universități germane să se încurajeze și sprijinească tendințele unui popor străin, care stau în cea mai strictă opoziție cu politica externă a Germaniei. Aceasta traduce lipsă de tact. Și afară de aceasta, numai o prezentare absolut tendențioasă a aspirațiunilor bulgare pentru Macedonia poate să aplice aici principiul de naționalitate. Până ce Bulgaria privește la Macedonia ca la o țară exclusiv bulgară, chestiunea macedoneană va constitui o continuare primejdie pentru pacea europeană. Cu atât mai mult ar fi necesar, ca profesorii germani să nu facă propagandă pentru aspirațiunile Bulgarilor...”

Toate aceste nu le mai spuneam noi Români, partea oarești-cum interesată, ci organul lui Bismarck, care protestă în contra atitudinii unui profesor german, ce nu se sfiște a propaga „de pe catedră” ideii protivnice intereselor politice ale Germaniei, protivnice păcii europene și toate aceste încă sub masca științei. Articolul apodictic din „Hamburger Nachrichten”, publicat la loc de frunte, ca dovadă despre importanța chestiunii, nu mai lasă deci nici o îndoielă asupra conduitei politice a învățatului profesor...

În loc de apreciere a sfaturilor date de organul lui Bismarck, dl

profesor ș'a continuat anul trecut, în 1899, cercetările sale. A fost prin Serbia unde a făcut studii asupra coloniilor române, de aici a trecut apoi în Bulgaria. Cine va deschide noul „Anuar” din 1900 al dlui Weigand, în care își descrie aventuri-oasele d-sale călătorii, poate să cetească lucruri minunate despre deosebita ospitalitate ce Bulgarii i-au acordat, cum a fost primit de lumea oficială și neoficială, cum i-au cântat muzicele militare, cum i-au arangiat conduct cu torțe etc. etc. „Astfel știu răsplăti Bulgarii nisunțele unui învățat german”, exclamă încântat dl Weigand.

Deci profesorul din Lipsca n'a primit sfatul lui „Hamburger-Nachrichten”. D-sa continuă a-și juca rolul dublu de agitator politic și om de literă.

În chipul acesta propaganda bulgară, atât de periculoasă elementului național românesc, atât de agresivă în timpul recent, are un sprijin direct în profesorul german, o îndreptățire patronată de ficțiunea științei.

Dacă tendințele ilicite ale profesorului german sunt perhoroscate de Germanii înșiși, cu atât mai mult va trebui să le perhoroscăm noi, care i-am dat dlui Weigand nume și poziție. Adevărat că d-sa a făcut mari servicii studiului limbii române, dezvoltând deosebită energie și cunoștință pentru adunarea materialului lingvistic de pretutindeni. Dar schimbul prea e inegal, prea e mare jertfa ce se aduce în schimbul unui „anuar” pe an și a câtorva „doctori buni pentru orient...”

Guvernul român ar trebui să se ocupe cu dinadinsul de această afacere și să nu menageze conștiința pe un dușman declarat al cauzei române care, după afirmația chiar a Germanilor, depășește granițele chemării sale de profesor și se lasă a fi salariatul tulburătorilor de pace europeană.

Visitele la Ischl ale ministrilor austriaci și a primului ministru Széll, au fost viu comentate de presa maghiară. Cu toate acestea, nimic nu a respirat din cele ce s'au vorbit și s'au pus la cale.

Visita ministrului Körber la Ratoș, urmată de mergerea lui Széll la Ischl, ear acum visita lui Széll la Chlumeczký, fost ministru de finanțe austriac, vrăjmaș al Cehilor, deși au un caracter mai mult „prietenesc”, desigur au fost ocazii căutate de niște bărbai politici, pentru a discuta asupra situației.

După-cum se anunță din Viena, contele Goluchovski a plecat Duminecă la Ischl, ear Luni e așteptat și primul ministru Körber. Sâmbătă a fost primit

în audiență de M. Sa ministrul căilor ferate austriace, Wittek.

Congresul internațional studentesc s'a deschis la 5 August în Paris, la Sorbona. Comitetul serbarilor a întâmpinat oare-cari dificultăți la formarea listelor, deoarece-ce studenții finlandezi și polonezi n'au primit să facă parte din lista rusească; de-a-se-menea studenții români din Ardeal și Ungaria au respins să fie considerați la un loc cu Maghiarii. Congresul va hotărî în ședința cea mai apropiată asupra acestui diferend.

„Magyar Szó” într'un prim articol se năpuștește asupra deputatului din Boșagermania, care, în vorbirea ce a ținut alegătorilor săi, s'a declarat de neclintit adept al guvernului Széll; și a mai spus între altele, că nu există o chestie de naționalități, spune „M. S.”.

Ziarul lui Báffy combate cu furie pe deputatul-român după naștere, — care, după cum i-s'ar fi sosit din partea lui Széll, caută să acopere prin tăcere „pericolul dacoromanist”.

Ear despre acel „pericol”, vorbește „Magyar Szó” tot la locul prim în numărul său următor astfel:

„Sub Széll? Fără să fi făcut ceva, numai prin vorbe de gură a repus chestia naționalităților în stadiul în care era sub Hieronymi. Naționalitățile s'au simțit ca părți contractante și au și fost socotite de atari. Înainte de pact și liniștire Coloman Széll li-a dat de știre, că el n'are absolut nici un interes de a le împiedeca în silințele lor, el vrea lege, drept și dreptate, ear nu stat maghiar unitar! Naționalitățile, care lui Hieronymi i au dat corță, pe Széll l'au felicitat cu entuziasm...”

S'apoi să nu-și bată joc chiar și șovinistii de nebunele concepțiuni ale ex-prim-ministrului?

Coadă de topor.

De când cu emigrările ovreiești din România, preza ajunsă în stăpânirea rabinerilor, în primul rând cea maghiară, pentru a demonstra că regatul României e o țară sălbatică, citează a lăsa articolul din „Adevărul”, ziar redactat de niște pericunții socialiști și antidinastiei.

Pentru a combate acum Liga și a dovedi, că osmenii din fruntea ei fură, „Egyetértés” (dela 8 August n.) citează un articol din „Prahova” (ziar săptămânal ce apare în Ploiești), scris de Alexandru Macedonsky, care, ne asigură ziarul maghiar, este „cel mai distins poet al României, antropolog și bărbat de stat...”

Macedonsky — antropolog și bărbat de stat?!

Ce o să mai ridă confrățit din București despre această afirmare a ziarului maghiar! Se știe anume în toată România, că, deși ajuns în vârsta de 50 ani, Macedonsky nu este decât o figură, de care în București se face haz. E un poet simbolist, un fel de Traian Mihailu, care face stihuri și le citește prin cafenele, când poate prinde câte o victimă ori două. E tot cu nasul prin nouă, poartă plate ca cri-ce secesionist și pe stradă umblă adesea însoțit de o coadă de aderenți: băieți cu păr lung, deraiși dela studii ori copiiști dați afară de prin ministere, pentru-că în loc de a lucra la birou, siluesc limba românească cu strofe á la „un suc barbar de rivne drastice”...

Ear stofă de bărbat de stat are atât de puțină, încât nu s'a aflat nici un par-

tid politic, care să se fi măndrit a l inserie macar în cadrelor sale.

Scrisoarea unuia asemenea caraghios le învoacă acum „Egye'értés” pentru a dovedi, că România urea să întemeieze un stat românesc separat pe teritoriul st. tului maghiar. Prostia asta o afirmă adecă Macdonsky, care varsă foc și pucoasă încontra Liget, al cărei membru desigur n'a fost niciodată.

Și încă ziarul maghiar ne desfide să răspundem ceva la articolul lui Macdonsky, publicat într-o fițuică obsecuă de provincie.

Dar a răspunde scrisorilor lui Macdonsky ar fi ca și când Ungurii ar lua în serios pe poștul ambulat Hazaf-Versai János.

Din România.

In jurul complotului bulgar.

Consiliul de ministri a aprobat nota redactată de dl Maghiaroman, prin care guvernul bulgar e invitat, ca în timp de 48 ore să aresăze și să dea în judecată pe Saravof, Fachirof, Iconomof, Paparsof și pe alți Bulgari, cari în mod direct sau indirect sunt amestecați în comploturile bulgare.

Dacă guvernul bulgar nu va da un răspuns favorabil, atunci guvernul României va expulsa imediat și în masă pe Bulgarii aflați în România, ca populație floantă.

Guvernul român, hotărât să procedeze cu energie, va expulsa până la 4000 de Bulgari. Cei mai mulți expulzați vor fi de prin orașe și din Dobrogea.

S'au făcut descinderi la numeroase persoane din Capitală bănuite a fi în legătură cu comitetul revoluționar bulgar.

S'au făcut de asemenea foarte multe arestări.

S'a constatat pe deplin, că în Capitală există trei filiale secrete ale comitetului revoluționar din Sofia. Acele trei filiale au numiri răboinice și din ele fac parte Bulgarii ce au însemnat situații sociale.

La Ploiești de asemenea s'au făcut descinderi și arestări, deoarece ce s'a dovedit, că și în acel oraș există o filială secretă a comitetului de criminali din Sofia.

Intrunire de protestare.

Duminecă s'a ținut în capitală o mare intrunire publică, protestaze contra procedurilor anarhice ale Bulgarilor veniți în România.

Teroare în Sofia.

Știri sosite din Sofia, anunță ziarele din București, spun că Românii din acel oraș sunt terorizați necontenit de către Bulgari. Agenții de al comitetului revoluționar, în număr de 2—5, pătrund în casele Românilor și aruncând pumnacii sau revolverul pe masă, cer bani pentru nevoile comitetului.

Groaza e la culme printre constanționali noștri, cari au nefericirea să trăiască în acel cuib de bandiți.

Ministerul de externe român a fost înconștient că pe lângă comitetul revoluționar din Sofia s'a înființat un comitet revoluționar compus din d-nele din Sofia, în frunte cu dna Piaskow, soția unui înalt magistrat din Sofia.

Acest comitet revoluționar de doamne a înființat sub-comitete în Ruseiuk, Vidin, Varna și Filipopol.

Guvernul bulgar ce face?

Circula șvonul că guvernul bulgar neputând lua nici o măsură împotriva membrilor comitetului revoluționar, după cum cere guvernul român, ar fi hotărât să demisioneze în față după întoarcerea prințului Ferdinand în Sofia.

Se crede chiar că principele Ferdinand și Bulgarii va cere demisia cabinetului actual a căruia situație e deservită compromisă din cauză, că membrii săi și la special ministrul Radostavoff, sunt în strînsă legătură cu comitetul revoluționar din Sofia.

Guvernul și finanțele țării.

Prima grijă a actualului guvern este negreșit rezolvirea crizei financiare. Dar aceasta este condiționată de-o foarte penibilă situație economică și de condițiile ne-mai pomenit de gree în care s'a contractat ultimul împrumut de 175 milioane. Începuta situației financiare nu se poate face dintr-o zi în alta, trebuie să mearse măsură, trebuie să modifice esențial a sistemului de impozite.

Se zice că de Carp cugăta mult la unele măsuri propuse de decedatul ministrul de finanțe, regretatul Gogu Cantacuzino. Asele măsuri financiare sunt consemnate într-un memoriu foarte documentat ce se găsește în posesiunea M. S. Regelui.

În acel memoriu se vorbește de monopolul pe alcool, de modificarea legii patentelor, precum și de impozitul progresiv și proporțional.

Toate aceste măsuri sunt însă condiționate de posibilitatea mersului regulat al lucrurilor. Dar cât de departe suntem de o asemenea posibilitate!

Pista couponului de Octombrie întimpina mult grutăți; consolidarea împrumutului de 175 de milioane se impune. Apoi guvernul are absolută nevoie de bani, până ce se vor pute face modificările propuse și până-ce asele modificări vor pute să dea primul lor rod.

— Una la zi. —

Cu data din Borsec, loc memorabil unde s'a cunoscut mai de aproape ea veneratul Dr. Rațiu, și cu ginerele acestuia, dl Iulin Coroianu, secesiionistul român serie:

„In viața de toate zilele vedem că pe alocurea merge minciuna înainte, trăgând după sine prostia în căpăstrele banalității”.

Har adorabili noștri confrăți „autorizați” publicați aceste știri și se fac că nu pricep unde bate tinerul bard, care cu atâta succes a cântat „finul extract de neamuri culte” și alte „sueuri barbare”!

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Divănire.

(Forța majoră.)

Curioase existențe mai sunt și publicații din Sibiu! Și ciudat mai ales este modul lor de discuție literară!

Mal anul trecut se isesem la acest loc câteva reflexii asupra a civității istorice a unei fețe bisericesti. Fatalitatea a voit, ca să fac și o digresivă reflexie asupra camilafecii venerabilului părinte, pe care îndrăsnisem să o compar cu căciula de curcan alui Cârțan. Constat, că observația mea nu era nici decât nepotrivită, de-oare-ce camilafca stă în nemijlocită atingere cu capitalul intelectual al părintelui din chestie și prin urmare constituie și ea un obiect de critică. Și nici supărătoare nu putea fi observația, de-oare, slavă Domnului, căciula lui Cârțan e destul de onorabilă, destul de renumită, mai renumită chiar ca operele istorice ale părintelui. Ba e cert, că dacă se va înființa „Casa națională” din Sibiu, la locul cel mai de frunte va trebui să se

aseze această căciula de oale, care a durmit la stabula lui Traian această lăună de aur, pentru care se va lupta odată vre un lason ca în vremile mitice...

Și știți cum mi a răspuns părintele și istoricul din Sibiu la reflexiile mele?

A chemat la sine pe un Unchiu al meu. Un biet prost, care în sudoarea feței sale s'a creat o familie cu opt copilași. Și a spus acestui unchiu al meu că l face responsabil pentru ceea ce scriu eu. Și bietul meu unchiu, întimidat de superiorul său, mi trimite o scrisoare deznădăjduită, mă conjură, să nu-l primejduliesc familia destul de lacerată de loviturile sortii, să-mi fie milă de copilașii, cari vor rămănea pe stradă, căci părintele din Sibiu e răsunător până într'a șaptea spită. „Îți vom blestema cu toți condeii, cu care ne subscrii ruinarea noastră”, — încheie scrisoarea unchiului meu persecutat.

Vă place, iubiiți cetitori, r plica literară a istoricului nostru, a părintelui creștin din Sibiu?.. Eu m'am închinat atunci înaintea forței majore și am zis în „sinea mea”: Al lui să fit părinte cu camilafca și cu opere literare cu tot! Și i-am dat pace.

Un alt cas.

Am scris o cronică literară într-o revistă dela noi. Și înșirând pe cei mai tineri

SOAPTE

O liliie.

Treceam printre'un coridor...
Doi ochi albaștri în sus se întrecăptă,
căntându mi privirea.

Cu ochii cuprind o gingașă făptură care
pășese a lene, pe când boia de bucle costanții
îi bat umerii. Fața ei îmbujorată întrebătoare
în drum înt stă și o voce prietenoasă din
gurița rumeioară îmi zice:

— N'ai văzut pe tată?...

De unde să știu eu pe tatăl său, care—
are poate singurul merit de a ave așa o
fată?

Am n tezit-o, și vream să mă îndepărtez,
când ea, par'că știind un vers:

... un semn (iubite) spre a nu mă
mai aita... „Îmi întinde o liliie.

— Știi ce floare e asta? întrebă.

— Dacă mi spui cum o cheamă!

— Liliie...

Și am pus liliia la butonieră, și am plecat... În mintea mea tainic se frământă
gânduri:

— De aș fi ca dînsa azi, ce idilă de
dragoste de copil! De ar fi ea mine ea?...
Ar fi poezie și ea înslătoare, cu toate...

O clipă durează idila... dar,—un ceas
de iubire n'ar fi oare d: ajuns pentru o viață
întregă?

Trecător.

Asalt în presa franceză.

Precum prevăzusem, Maghiarii nu se mulțumesc de a da asalt în diversele congrese, unde speră să debiteze vre-o calomnie în contra națiunii române, să falsifice istoria în interesul, precum îl înțeleg ei, al minorității maghiare din r gatul sft. Stefan.

Contând pe tembelicul nostru, ei își pregătesc terenul în congrese punând mâna pe oare care presă franceză. O adevărată campanie au întreprins soviniștii unguri, pe teza că Românii sunt gata a renunța la pasivitate cu oare cari condiții, enumerate de „Pester Lloyd” din 23 Iulie.

Această știre o publicase deja, la 20 Iulie, „Revue d'Orient” de la Pesta după un alt jurnal unguresc. Până și jurnalul „L'Evénement” de la Roma, reproduce asemenea știri.

Îmbătrânitul „Le Siècle”, care altădată, după răboiul Crimeei, publica co-responanțe și articole binevoitoare pentru Români, a fost aghezuit cu distoc guvernului din Budapesta și intră în hora anti-română, sau mai bine filo-maghiară infuțată din paragaful reptilelor.

Cu mai puțin zel, deocamdată reproduce știrea împăcării Românilor din Ardeal, jurnalul „La Liberté” din 23 Iulie.

Nici unul nu trece însă în inșelul p. bucovinean „La Cocarde” și în nasocorul de fel de fel de năstrănuș „Paris Journal”.

Dacă bagam în seamă asemenea campanie, ce soviniștii maghiari orșează în presa franceză, nu este pentru avem să ne propunem de a confirma, de a infirma știrile ce se răspândeșc despre intrarea în activitate a Românilor transilvăneni ori bănățeni. Păreră mea fost întotdeauna și continuă a fi, că a Românilor din România, nu avem a da politic fraților de peste munți, de pe Molna, ori de peste Prut.

Nu din București, sau din Iași ar precede directiva politică a acestora. Și cazul special nu avem nici de a aproba de a desaproba, orientarea politică fraților ardeleni și bănățeni. Alegă și aceea platformă de luptă care le convine creșterea ei, capul autorizați, eșira pasivitate și intrarea în activitate, cu fără condiții, — de toate aceste lucruri noi a ne ocupa.

Idealul ce urmărim este: păstrarea nealiniată a individualității naționale, încetarea răboiului contra limbii, școlii și a bisericii naționale. Pe asele nu cunoaștem espt politiciet nici într-o locuință de Români, cari să aibă dreptul a nu le considera, de a le negocia pe deobândiroa vre-unul drept ri privilegii politice.

Dacă dar' ziarle franceze primite la Budapesta informățiunți despre păcerea ori neîmpăcarea Românilor, nu noi să le ținem de rău. Ceea ce înșă pune, îndgnaț, condeul în mână a minciunile și calomniile ce cu asele ocaziune, soviniștii maghiari le înșiră jurnale înconștiente de fapta lor, dar' științe de câștigul lor material.

O mică răfuială cu acestea.

„La Cocarde” din 27 Iulie, lăută pe contele Goluchowski și făcând biograful, spune că acest diplomat priveghia aproape la București făpturile „Liget mănă”.

Încurajată de mutismul forțat al vătăților unguri, deoarece ce acesti nu pundeau la limba lor cu totul ignoranță occidentală, „Liga Română” predica pe esterminară rassel maghiare. Raportul lui Galachowski, trimis la Viena, făc să se înțeleagă deslușit, că tot șgonă acesta nu viza decât la un singur lucru: năvălirea Românilor în Transilvania, nu tru a libertate pe frații lor, cari nu sunt loc oprimați, ci pentru-ca să cucerească midabila pozițiune strategică ce formează Carpații în această parte a Ungariei, și tie explicațiunilor contelui de Goluchowski statul austro ungur înțelegese adevătele tendențe ale mișcării iredentiste române și lucra la consecință ca să-i pună deodă, nimic nu astfel ultimele ei iluzii.

Câte rinduri atâtea minciuni!

Nici odată „Liga” nu s'a gândit la năvălire a Românilor în Transilvania.

În scrisoarea adresată, din partea „get culturale”, acum căți va ani, contele Goluchowski, noi am respins asemenea

versificatori ai noștri am pomenit și pe Ulpia Traian Mihaiu — sau Mihai Ulpia Traian — sau Mihaiu Traian Ulpia (nu știu cum îl mai cheamă!) Și m'au pus păcatele să observ în treacă, că d-sa „nu este o personalitate literară”. Eată o crimă a m-a. Parcă i-aș fi înțeles. Par'că i-aș fi zis „Individ”, — așa mi s'a burzuluit. Mă pomenesc de-odată cu nește invecitive, ba erau invecitive, nește frase — de-altfel incoerente ca toată structura sufletească a bietului poetăz — cari voiau să mă insulte și nimiciască chiar... literaricește!!! E de prisos să spun că frasele alea erau așternute în „Tribuna”, în depositarul tuturor acelor odoare pe cari fie iertatul Augustin, în limbajul seu cel puțin ales, le numia „puturoșeni”...

Pateam eu să răspund? Nu! M'am închinat în fața forței majore și am zis în „sinea mea”: Al lui să fie, Ulpia Traiane, tote „adierile” și „stihurile” tale! Și i-am dat pace.

Un al treilea cas.

Apărea fascicola de fa-cicola din „pagoda de băiciu” ce se numește „Enciclopedia Română”. Mă rodea la inimă, văzând că opera devine tot mai comedioasă și că publicul e atât de indiferent față de aberațiile, ce se strecurau în această publicație. Mai ales mă supăra, că toate prostiile de-

acele erau scrise de Români ardeleni, literați și savanți noștri, cari inițiază „Enciclopedia”. Notați bine, vă rog: această lucrare era să fie operă a noastră și că colo: aproape tot ce-am dat noi, cel de-a atinge marginile ridicolului, fie ca limbă stil, fie ca conținut științific sau intelectual în genere.

Și m'au pus păcatele să dau pe despre aceasta, probe de evidentă străduire pentru oameni normali probe ce se puteau pipăi. Și în loc de mulțumită, „Tribuna” și susșitorii ei s'au continuat ploaia „puturoșeni”... Cunoașteți tot decursul acestei afaceri, care de-altfel mi-a procurat clipe de deosebită mângâiere sufletească.

Și cazuri de aceste, mai mici și mai mărunte, v'as mai putea țigira încă de tute. Nu-mi este înșe acesta scopul. Vă ajung la concluzie. Eată-o.

Suntem nește păcătoși noi țigira și ne permitem să facem critica mișcărilor noastre sociale și literare. Suntem nihilistiți al condeului noi, cari îndrăsnim ne ridicăm în potriua capetelo: încornonca Ulpia Traian și Cornelia Diaconovich Trif Ilie. Suntem în deplină răscăitdreptate au accia, cari aplaudază și lașă jază pe acești luminători ai întunerecilor

lumii și născociri de creeri bolnav, și am arătat adevărata noastră rațiune de a fi.

Dar înșelul diplomatului austriac, în răspunsul său, dat în sinul delegației maghiare, asemenea afirmațiuni ca acelea din „La Cocarde”, n'a adus.

„Le Siècle” o ia pe departe, într-o corespondență ce li se adresează din Budapesta.

Mai întâi vorbește de repaosul împăratului-Roge la Ischl. Și apoi, vine la chestiunea Românilor ardeleni. Desaprobă pasivitatea Românilor zicând, că asemenea politică nu poate fi decât a naționalilor mari, sau ale unei naționalități, care prin numărul său prin cultura sa, prin inteligența, bogăția și trecutul său politic joacă un rol preponderant într-un stat.

Cu alte cuvinte, după „Le Siècle”, cele trei milioane de Români din Ungaria nu intrunesc însuși cerințele unei națiuni care să vrea prin pasivitate să își recapete drepturile. Și cu atât mai mult, că Românii ardeleni și bănățeni s'ar fi bucurat, — ritm tenacitate! — de toate drepturile constituționale de care se bucură Ungurii!

Unde sunt redactorii „Le Siècle” de altădată, ei cari zilnic duceau războiul în favoarea naționalităților oprimite? S'ar indigna ei înșiși cetind ecublurațiunile actuale ale urmașilor lor!

„Paris Journal”, nu face decât să reproducă întreaga scrisoare din „La Cocarde”. Chiar acest fapt, al unei simple reproduceri, probează că aceeași mână ține firul mistăcării ce sovinișmul maghiar ține să așeze în presa franceză, la același timp în care să se țină la Paris atâtea congrese.

„L'Indépendance Belge”, publică o corespondență mult mai mare decât „La Cocarde” și, după ce în zig-zag, călătorește în dreapta și în stânga, se anină de politica pasivă a Românilor, și de stirea răspândită, — zice ea, — de Români!... că această politică va fi abandonată.

„Se asigură în adevăr, că președintele consiliului, de Széll, prin intermediul Metianu, ar fi convenit cu șeful poliției al naționalității politice din Ungaria, asupra unui pact, în virtutea căruia Români ar abandona definitiv politica pasivității și la proximo alegeți, ar intra în număr activ în parlamentul unguresc.”

„L'Indépendance Belge”, nu se teme că ar rezulta vre-un pericol pentru Ungaria, dacă 17 sau 18 deputați români ar intra în parlament. De aceea aprobă pe ministrul Széll, dacă dela el au pornit negocierile de împăcare!

Auziți dreptatea ce vor dobândi Români când vor abandona politica de pasivitate! Spătesprezece sau optăsprezece Români, din 3 milioane, vor fi primiți în parlament! După asemenea scoteală, cu doi trei mai puțin ar trebui să fie reprezentată națiunea maghiară în același parlament.

Precum să se știe ce vor cei dela Budapesta și ce-i așteaptă pe Români după lucrarea pasivității politice!

Decemdată, fraților Maghiari, asaliți în presa franceză!

(A. N.) V. A. Urechii.

Așa este. Eu unul mă închin în fața forțelor majore și mi propun în „sinea mea”: s nu mai scrie decât imnuri și diticambe la adresa a tot ce emană din Sibiu. Când voi mai vedea o prostie, scrisă de ori cine din statul major sibian, voi ridica mâinile binecuvântătoare către ceriu, și voi zice: „Tine! Doamne! De voi vedea un lucru negru ear voi, Sibienilor înțelepți, veți striga că e alb, mă voi pleca cu multă cucernicie înaintea voastră, căci voi vorbiți din inspirație voastră și prin urmare voi aveți dreptate...”

Bucurați-vă deci! Ear tu, Ioane Bortoc, mare poet național, confrate al lui Ulpia, tot erai tu adevărat proroc, când asigurat pe di Rațiu că:

„Națiunea-I stălp puternic
Nu se teme de-un nemernic
Ea e foarte talentată
Nu se teme nici odată!!!...
Fidelio.

Din viața lui Iosif Ieroteiu Beles.

Ieri s'a săvârșit înmormântarea regretatului Ieroteiu Beles cu pompa cuvenită. În numărul viitor vom da un raport detaliat, de astădată ne mărginim de a da următoarele date din viața fericitului în Domnul.

Născut la anul 1822, în 14 Octombrie, în Șimand din o familie veche preotască, originară din Moldava trecută în Transilvania, care după apostasia lui Athanasiu, o familie ortodoxă, a fost silită a părăsi Ardealul și a emigra în Ungaria, unde sub sceul episcopului gr. or. din Arad s'a săvârșit în comuna Șimand.

Studiile gimnasiale le-a făcut în Arad, Seghedin, Oradea-Mare și în fine — după sistemul de atunci — clasele filosofice le-a terminat în Budapesta. A intrat apoi în teologia din Arad și isprăvind o s'a sfințit de preot în etate de 22 ani, după ce s'a căsătorit cu fiica protopopului Ioan Cefan, cu Mărioara Cefan, săvârșindu-se ca preot la anul 1848 în Vărădia.

Ca preot a ajuns lucrând la gradul de nemernic (subst. protopop). Ca atare a fost chemat de profesor la teologia din Arad împreună cu Petru Rațiu și apoi cu Miron Romanul funcționând ca profesor primar până la 1861, când a fost ales de protopop în Vărădia.

A fost membru al congresului din Carloveț; la desăvârșirea ierarhiei ținea în mână sale dibace firele tainei și despărțirii, ca secretar al conferințelor.

La inaugurarea constituțiunii noastre bisericești a luat parte în primul congres episcop. Procopiu Ivacicovici, care ținea mult la dăruș. De aci încolo a luat parte la toate congresele metropolitane și la sinoadele eparhiale.

În viața publică a funcționat dela 1840 ca conducătorul Măreșenilor. La 1874, renunțând la cercul Radna stă Alexandru Măreșeni cât și Ioan P. Desean, ca cel mai popular la Români a păsit de deputat cu program național, însă — în urma furiei dezvoltate din partea guvernului și a comitatului — a căzut cu 11 voturi.

La anul 1880 a fost ales vicar la Oradea-Mare, când totodată a intrat în ciulul călugăresc. Ca vicar a funcționat până la anul 1894, când din cauza unui morb grav perzând din puteri, a fost silit a se retrage la moșia sa în Totvărădia unde a trăit liniștit până la moarte.

Cu soția lui a trăit 19 ani în căsătorie fericită până la 1860, când soartea crudă a răpit-o de lângă dînsul. A avut trei feciori: Vasile, protopopul Radnei, Ioan, notar public în Arad și Aurel, inginer-șef în ministerul lucrărilor publice al Regatului Românii.

Războiul din China.

„Militärisches Wochenblatt” din Berlin publică cifre esacte despre puterea armată ce puterile europene au azi în Tienchin. Spune anume, că la Tienchin sunt 38.000 soldați europeni cu 114 tunuri. Din armata aceasta vr'o 30.000 sunt în drum spre Peking. Cu noile trupe, care au sosită, că la finele lui Septembrie, Europeanii vor avea în Tienchin 78.000 oameni ca 280 de tunuri. Afară de aceasta, la granița nordică a Chinei Rusia singură are gata o putere armată, separată, de 160.000 oameni. Numita forțe militare berlineze a făcut scoteală, că numărul tuturor trupelor străine, cari iau parte în acțiunea contra Chinei, se urcă la 330.000 de oameni cu 500 tunuri; ear flota aliată se compune din 117 vase de război și 21 torpiloare.

După o știre din urmă, Europeanii din Peking se găsesc în miserie enormă; de multă vreme nu au carne, căci caii căliți au avut, — s-au consumat până la cel din urmă.

Numirea generalului german (nu englez, cum publicase) Waldersee de comandant suprem al trupelor străine din China nu e tocmai bine primită de presa rusească, deși puterile s'au înțeles în cauză și s'au învoit, ca dintre Germanii — ca cel mai greu ofensat — să se aleagă comandantul suprem.

Privitor la numirea lui Waldersee de comandant-suprem al trupelor aliate din China se anunță, că Englezii, America și Japoia sunt gata să își supue trupele comandatului suprem germane.

Împărațul Wilhelm al Germaniei a dat ordin generalului Hoepfner, ca, îndată ce va debarca cu batalioanele sale în China, să intre sub comanda celui mai bătrân general rus, până la sosirea noului comandant suprem, Waldersee.

Cu data 11 August se telegrafează din Londra: Un edict împărătesc dela Peking în ultimă instanță pe vice-regele Li-Hung Ciang, ca, în numele Chinei, cu ori ce preț să încheie pace cu puterile străine.

Înaintarea trupelor europene spre Peking este pornită pe toată linia. Panica în Peking crește pe cerș ce trece; ear împărăteasa-veanță zi de zi conferăză cu sfetnicii sei în cauza războiului.

Din Iokohama se raportează oficios, că într-o luptă cu Chinezii la Peicang trupele japoneze au pierdut 600 de morți.

Noutăți

Arad, 13 August 1900.

Alegere de deputat congressional mirenesc în cercul XVII Bozoviciei. Mandatul de deputat congressional mirenesc în cercul electoral XVII Bozoviciei detemad vacant, Venerabilul Consistoriu necesar al Caransebeșului a ordonat alegere nouă dispunând, că Duminecă în 6 August a. e. st. vechiu să se publice în sfintele biserică din acel cerc electoral ținerea simonidelor parohiale extraordinare pentru alegerea deputatului congressional mirenesc, eară Duminecă în 13 August a. e. st. vechiu să se țină sinoadele parohiale electorale. Scutitorul voturilor s'a deșit pe Duminecă în 20 August a. e. st. vechiu. Comisar consistorial e numit domnul Iancu Pirtea, locotenent es. și reg. în pensiune.

Münchner Allgemeine Zeitung publică o corespondență din Budapesta în care spune, în privința măsurilor luate de guvernul Széll contra vreilor emigrați din România următoarele:

„Guvernul lucrăază în interesul bine înțeles al țării când refuză accesor elemente stabilirea ce-o înceară. Ungaria are nevoie de o sporire a forțelor sale de muncă dar aceste elemente, acești Evrei emigrați din România, nu sunt un șper al forțelor productive, ei elemente parazitice, care vreau să mănânce și să trăiască din sirguinta altora. Și datorită fieceșului guvernului pși poporul de pericolul unei astfel de exploatare.”

† Steiner Fülöp, episcopul catolic de Alba-regală, unul dintre fruntașii întemeietorii al partidului popular a încetat din viață Vineri spre Sâmbetă noaptea, în mod subit.

Anarhiștii. Se anunță din Nizza, că în 10 l. e. au fost arestați mai mult anarhiști periculoși, între cari se află și Poggioli Bellermi cu soția sa. În același timp se vestește din Roma, că anarhiștii asasin Bresci va fi apărât în procesul său de avocatul Florentin Rosadi: Cercetarea pornită în contra anarhiștilor continuă în toate părțile țării, și se fac arestări zi de zi.

Leac contra boalei de mare. Într-o călătorie pe Ocean făcută cu vasul „La Plata” spre Brazilia, toți călătorii s'au îmbolnăvit. Medicul vasului a îmbunătățit toate mijloacele pentru a și vindeca pacienții, cu toate acestea însă cu foarte slabe rezultate. În desperarea sa un negustor din Genova s'apucă și bea un pahar de apă de mare. Așa trece un stert de oră, și negustorul se simte bine de tot. Călătorii îl imită și tuturor apa de mare le face bine.

Primul amor. Din orașul Giulia s'a comunicat unui ziar maghiar o dramă senzațională a unei familii fruntase de acolo. Înainte cu doi ani un funcționar superior de la comitat luase în căsătorie pe frumoasa și culta fiică a forestierului suprem L. I. din comitatul Aradului și trăiau — la aparență — în cea mai deplină fericire conjugală. O întâmplare neînsemnată a făcut, ca această fericire doadată să se curme. Femeia a mers mai deunăzi să și cerceteze părinții și s'a întors acasă cu inima plină de tristare. În continuu supărată; se întâlnise adevărat la părinți cu primul ei pețitor căruia îi jurase primul amor, dar părinții o siliseră să se căsătorească cu actualul ei soț. Ea se apucă și descoperi în o epistolă acest secret barbatului ei, spunând că nu mai poate să continue această viață, în care nu poate redă soțului ei fericirea, ce o merită. În fine declară, că pleacă de acasă și îl roagă să nu spuică nici odată bișatului lor, de 8 luni, cine i'a fost mamă. Cercetările pentru a da de urma femeii dispărute, până azi n'au ajuns la nici un rezultat.

Pentru un sărut. L'opinion din Paris s'a judecat de curând un joc foarte interesant. Iată istoria procesului: O elegantă domă din Paris a cumpărat o depozitar de note de pian, dar marea bacană muzicale. Când să plece, se mai amărează tinărului care o servit:

— Mai dă mi ceva... „Un sărut.”

Tinărul se uită odată înmărgit, apoi se repede, îmbrățișează pe frumoasa domă și o sărută.

Se face un scandal și un tărăbălu ear patronul concediază pe tinărul comiș, pe care frumoasa domă îl dă în judecată.

Judecătoria a achitat pe acusat, pentru că s'a constatat, că tinărul din greșală și neintenționat a dat frumoasei dame în natură aceea ce ea cerea pe note.

Viețată lungă. În zilele amare a răposat în Brelok-Váralja veduva Soltész, cea mai bătrână ființă omenească din întreg ținutul acela, în vârstă de 106 ani. Ea a fost cănștoasă până la sfârșitul zilelor sale și a murit de slăbire desăvârșită, de epuizare de bătrânețe.

Inmormântarea tulburată de albine. Murise învătătorul dintr'un sat din Silezia. La înmormântarea lui s'au făcut oarecile evenimente de întreg corpul școlarilor. Ajungând cașorul în cimitir, la grupă școlară încep să cânte de jale, când deodată năvălește de grădina învătătorului un roi de albine. Publicul nu putea să se apere contra roiului, și au luat o care încoace în fugă. Copiii țipau și fugeau, — și în câteva clipe nu mai se găsea om lângă mort. Abinele au gonit pe oamenii până în sat, lăpădându-i rău.

Moarte pentru un pahar de bere. În gara din Măreșeu negustorul Neuman încetat și ostenit în drumul pe care îl începuse în Budapesta, vrea să se dea jos să se răcoarească cu un pahar de bere. Nenorocitul tuse și coboră pe partea contrară decât trebuia, și este prins de trenul accelerat care intra în gară, venind dinapre Cașovia. Neuman a fost zdrobit cu desăvârșire.

Necredag. Din Dobra ni se anunță înțetarea din viață al lui Iuliu Neamtu, absolvent de teologie, mort în mod subit, în naturile Măreșului, în etate de 25 de ani. Înmormântarea a avut loc Duminecă. Il deplâng părinții și numeroase rude. În veșt amintirea lui!

Bibliografie. Dintre imitațiunile lui Ioan dela Buceci. Partea I. Brașov 1900. Să află depuse spre vânzare la Librăria Ciurcu Brașov precum și la toate Librăriile din patrie.

Exemplarul brovat costă cor 2.—
Trăsis sub bandă free . 2.20

ULTIM CUVENT.

Bărbatul gentil.
— Nevestică, ai de zine ta și-am cumpărat două sticle de Tokai.
— Dar ști bine că eu nu mai beau vin...
— Nu face nimic o să beau eu în sănătatea ta.

ULTIME ȘTIRI.

Țarul la Viena.

VIENA, 11 August. În cercuri bine informate se șvonește, că Țarul Nicolae II are de gând să viziteze în curul lunii Septembrie pe M. Sa Monarcul nostru la Viena.

Apropiere francezo-germană.

Viena, 11 August. În cercurile diplomatice de aici se vorbește mult despre o continuă îmbunătățire a raporturilor între Francezii și Germanii. La aceasta dă îndemnul tocmai războiul actual al Europeanilor cu China. În cercurile bine informate se crede chiar, că nu mult va trece, până când semnele exterioare ale situației noue se vor pute vedea deja.

Jurământul regelui Italiei.

Roma, 11 August. Azi a depus jurământul pe constituție noul rege Victor Emanuel III înaintea senatului și a camerei; apoi și-a spus totodată și primul său mesaj de tron.

Actul a avut o față imponent de sărbătorască.

Editor: Aurel Popovici-Barciannu.
Red. respons.: Ioan Russu-Sriannu.

Concurs

pentru postul de contabil la institutul de credit și economii „Mureșanul“, cu termen de 15 zile de la data Concursului.

Salar anual 1200 cor., cuartir în localul institutului și tantiemă; lemne de foc și luminare.

Concursurile instruite cu documentele referitoare la calificare, conduită și dexteritate în comptabilitate să se adreseze la Direcțiune în termenul prescris.

Alesul are să-și ocupe numai decât postul; iar, după un an de praxă și activitate laborioasă, va fi întărit definitiv.

476.—

Maria-Radna, 11 August 1900.

Direcțiunea.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalei, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sange (cu ajutorul curei de mercuriu și Iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masajiu sau împachetare. — Intrebuintarea odata costa: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalafie, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gât, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — Intrebuintarea odata costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuintarea odata: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame-nilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de strim-tarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medical său propriu, sau după sfatul ce însuși i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 21—21

Arad, strada Templon, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.

A apărut

și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	—	1.—
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, —	—	2.—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, —	—	—80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, —	—	2.—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —	—	4.—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popca, profesor în Brașov. —	—	2,50
7.) „Războiul pentru neatârnatăre“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	—	1,20
Prețul „Coroanei“ —	—	1,60
8.) „Din vremuri apuse“ — de Iudica Secula născ. Truția —	—	1.—
9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, —	—	1.—
10.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga. —	—	3,60
11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. —	—	1,60
12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. —	—	5.—
13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, —	—	1,50
14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz —	—	1,20
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	—	—

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.